

Minnesanteckningar från seminariet 2016-04-01: **Vår verklighet – En politisk ickefråga som vi gemensamt behöver diskutera och lyfta!**

Lars Hagström, ordförande för Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet hälsade alla välkomna och höll en kort inledning om syftet med seminariet.

Syftet med seminariet var att diskutera behovet av gemensamma ageranden från funktionshinderrörelsens sida mot bakgrund av att villkoren för personer med funktionsnedsättningar alltmer blivit en politisk ickefråga. Seminariet var också ett tillfälle att delge varandra erfarenheter om hur vi hanterar dagens politiska situation.

Lars föreslog en diskussionsordning i tre punkter: 1. Beskrivning av läget, d v s våra villkor mot bakgrund av den förda politiken eller snarare ”ickepolitiken”. 2. Tankar om och förutsättningar för ett gemensamt agerande. 3. Slutsatser och hur vi går vidare.

Det fanns en samsyn bland deltagarna om hur villkoren för personer med funktionsnedsättning ser ut i dagens Sverige. Den politiska viljan saknas och det är färre politiker som är beredda att engagera sig våra frågor. Istället ser vi en tillbakagång. Vi utsätts för besparingar och hot om ytterligare försämringar av våra villkor. Ekonomismen i politiken växer sig allt starkare. Finansen, som utgör den egentliga makten i regeringen och sätter agendan, fast ännu starkare idag.

Våra villkor begränsas till ”funktionshinderpolitik” och politiken saknar ett egentligt medborgarperspektiv. I den politiska retoriken framhålls att det i allt politiskt reformarbete ska finnas ett funktionshinderperspektiv som utgår från konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Men i den politiska praktiken hanteras våra villkor fortfarande – ja t o m i högre grad än tidigare – som en särproblematik. Ett pågående utanförskap förstärks därmed.

Flera konkreta exempel från olika samhällsområden gavs på denna utveckling vi nu kan se:

Rätten till personlig assistans uppfattas främst som en kostnad och då en alltför dyr sådan. Bostadsbristen driver fram kortsiktigt byggande där tillgänglighetskraven ses som byråkratiskt krångel och alltför kostsamma.

Trots att det nu gått mer än ett år sedan bristande tillgänglighet som en form av diskriminering blev lag har ingen anmälan tagits till domstol av DO. Statsminister Stefan Löfven utlovade i sin första regeringsförklaring att den nya lagen om otillgänglighet som diskrimineringsgrund ska ses över och breddas. Löftet har ännu inte resulterat i konkreta initiativ från regeringens sida.

Bland äldre med funktionsnedsättningar p g a avsaknad av serviceboende och brister i hemtjänsten ges dagligen exempel på ren misär.

I rapporter som återkommande lämnas bl a från Myndigheten för delaktighet och Socialstyrelsen framgår att personer med funktionsnedsättning har betydligt sämre levnadsvillkor än genomsnittssvensken. Särskilt utsatta är personer som antingen har insatser enligt socialtjänstlagen, SoL, eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Ekonomin är sämre, utbildningsnivån lägre och förankringen på arbetsmarknaden svagare. Huvudsakligen beror de låga inkomsterna på att de flesta av dem tvingas försörja sig genom sjuk- och aktivitetsersättning samt ekonomiskt bistånd. Den disponibla inkomsten överstiger sällan 100 000 kronor per år. Konsekvensen för dessa personer är ett liv i permanent fattigdom.

I det större perspektivet saknar politiken förändringskraft. Det finns inte utrymme för engagerade, eller mer högtidligt uttryck, visionära politiker. Politikens roll har blivit att förvalta och administrera, slipa på regelverk och kostnadseffektivisera. Detta är en utveckling som leder till fortsatt och förstärkt marginalisering av olika grupper av människor, i den politiska debatten benämnda som svaga grupper, där vi som har olika funktionsnedsättningar placerats och hanteras som kostnadsdrivande objekt. Bidragstagare ställs mot arbetslinjen som i förlängningen ger utrymme för att det blir ok att dela upp medborgarna i tärande och närande.

Vi frågade oss: Vilka är motkrafterna, de progressiva krafterna i samhället? Vad vill och kan funktionshinderrörelsen göra?

Här en samling skilda svar (och frågeställningar) från deltagarna på dessa frågor, som kanske kan ses som delar till en gemensam handlingsplan och underlag för fortsatt diskussion:

- Det krävs att de ”goda krafterna” från många olika håll går samman.
- Vi måste vidga vyerna, se, föra dialog med och dela erfarenheter med andra som vi kan göra gemensam sak med. Både organisationer, som t ex PRO, aktivistnätverk och enskilda aktivister/debattörer nämndes.
- Det finns en massiv brist på kunskap. Vilken kunskap krävs? Hur förmedlar vi den?
- Har vi tillräckligt tydligt formulerat våra krav, var en fråga som ställdes.
- Vi behöver genomarbetade verklighetsbeskrivningar och omvärldsanalyser som tydliggör hur villkoren för personer med funktionsnedsättningar ser ut i dagens förändrade samhälle och i politiken. Vi behöver beskriva och analyseras vår verklighet så att den blir medialt synlig, skapar debatt, för upp våra krav på den politiska agendan, föreslår vägar för politisk kamp etc. Inriktningen bör också vara att beskriva och analysera förtryckande samhällsstrukturer som vi begränsas av. Vi skulle kunna engagera forskare och grävande journalister som hjälper oss med detta.
- Funktionshinderrörelsen har eller borde ha potential att ta fram faktarapporter som stöd för krav på reformer inom olika områden. Idag har denna uppgift till stor del överlåtits till den statliga myndigheten MFD. Behovet av en tankesmedja nämndes.
- Diskuterades vilka de strategiskt viktiga frågorna idag är som vi i funktionshinderrörelsen har ett gemensamt ansvar att driva. Här togs upp bevarad rätt till personlig assistans då den är uttryck för en inkluderande samhällssyn som gjort det möjligt att begrepp som valfrihet, självbestämmande och integritet kunnat bli konkret verklighet för de som omfattas av reformen. Rätten till personlig assistans är ett konkret positivt exempel på en politik där ideologi och praktisk politik går hand i hand om viljan finns.
- Även kampen för tillgänglighet och användbarhet sågs som en sådan strategiskt viktig ideologisk fråga som vi har ett gemensamt ansvar att driva. Återkommande för man från olika håll – politiker, myndigheter och enskilda – fram att lagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet är alltför kostsamma, som utmynnar i förslag om regelförenklingar. Så t ex har gällande lagkrav på hiss politiskt ifrågasatts. Den gemensamma nämnaren är här att vi aldrig kan ge avkall på vår rätt som de medborgare vi är att leva ett liv som andra fritt från diskriminering och utanförskap.
- Det konstaterades att de olika funktionshinderförbunden driver sina frågor på medlemmarnas uppdrag så som det måste vara. Men det måste också finnas en gemensam strategi som inte behöver stå i motsättning till man måste lägga stor vikt vid att driva de egna förbundsspecifika intressefrågorna. Tvärtom, båda inriktningarna behövs och förstärker varandra.
- Gemensamma aktioner kan vara en framgångsväg vid val av rätt frågeställning och ställda krav. Exempel som nämndes var Marschen för tillgänglighet och

Torsdagsdemonstrationerna utanför Rosenbad. Aktivism som ett sätt att väcka och bilda opinion behöver användas mer och utvecklas.

- Aktivism och traditionellt påverkansarbete som uppvaktningar, referensgrupper, sakkunniga i utredningar och remissutlåtande måste kombineras och understödja varandra. Det finns inte bara en väg
- Vi måste vara lyhörda för allmänhetens reaktioner. Idag retar sig människor på att politiken drabbar enskilda på ett orättfärdigt sätt. En debatt att hänga på!?
- Våra villkor måste synliggöras som en del i den allmänna debatten.

Var i allt detta finns den röda tråden? Hur går vi vidare?

Det politiska läget och samhällsutvecklingen kräver bra analyser och strategier som vi gemensamt kan samlas kring. Vi måste vara ideologiskt tydliga. Konkreta och begripliga för en större allmänhet. Kombinera nya och gamla kampmetoder. Rätt strategi och taktik anpassad efter situation och de krav på reformer vi ställer. Samarbeta och bygga allianser med organisationer och krafter i samhället som delar vår värdegrund och i konkreta frågor. Alltid lyfta fram medborgarperspektivet.

Diskussionen om hur vi bäst använder oss av funktionshinderrörelsens samlade styrka måste hållas levande. Det är ett ansvar som ligger på oss alla.

Mötesdeltagare

- Lars Hagström – FÖR
- Karin Westlund – FÖR
- Inger Blom – FÖR
- Bertil Svensson – FÖR
- Kerstin Svensson – FÖR
- Britt Jakobsson – FÖR
- Birgitta Andersson – FÖR
- Leif Jonsson – FÖR
- Barbro Carlsson – FÖR
- Josefin Bergstrand, Politisk sekreterare för Riksorganisationen Unga Synskadade (US)
- Maria Wilhelmsson | Jurist, Föreningen för de Neurosedynskadade
- Maria Johansson, Ordförande Lika Unika
- Peter Andersson, Opinionsbildare, Lika Unika
- Ken Gammelgård, Förbundssekreterare, DHR

Lund 2016-05-19

Lars Hagström